نىدەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋدى ۇدايىلاندىرۇدى جانە ەكونومىكالىق، قوعامدىق دامۇدى ئىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتەيىك

تيانشان الاڭىنداعى تاماشا كەلبەتى

قالتا قامىيدى ـــ تاماشا تۇرمىس قۇلشىنۇدان كەلدى

وڭتۇستىك شينجياڭعا ساپار ②

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ئتىلشىسى ئپاريزات ابدۇل

سىرتقا شعىپ جۇمىستانعاندار كوبەيدى، كىرىستى ارتتىرۇ ارناسى كەڭەيدى، شىكى قوزعاۋشى كۇش ارتتى... وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىن ارالاساڭىز، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ وندىرىسىندە، تۇرمىسىندا، رۋحانى بەت ـ بەينەسىندە تەرەڭ وزگەرىستەر تۇىلعاندىعىن، بۇقارانىڭ "اقشا قاپشعىنىڭ" بارعان سايىن قامىيپ، تۇرمىستارىنىڭ كۇننەن ـ كۇنگە شالقىپ، كوڭىل كۇيلەرى بارعان سايىن جادىراپ، جۇزدەرىنىڭ كۇننەن ـ كۇنگە بال ـ بۇل جايناپ بارا جاتقاندىعىن كورەسىز.

مۇنداي وزگەرىستەر ادامدى شاتتاندىرادى. وڭتۇستىك شينجياڭ بۇرىن "ئۇش ئتۇرلى كۇشتىڭ" زالالىنا تەرەڭ ۇشرادى، كەيبىر بۇقارا ۇشقارى يدەيانىڭ زياندىلىنان وسى زامانعى علمي بىلىمدەردى قاقپايلاپ، جۇمىستانۇ شەبەرلىكتەرىن ۇيرەنۇدەن باس تارتقاندىقتان، كىرىستەرى ەرەكشە ماردىمسىز بولدى. ايەلدەر ۇزاق ۋاقىت بويى وتباسى، وشاق قاسىنان شىقپاي، ئتۇرلى ايتىلمىس "جول ـ جوسىندارىدىڭ" بۇعاۋىنا ۇشراپ، سىرتتا باس كوتەرىپ اشىق جۇرە المادى، سىرتقا شعىپ جۇمىستانۇدان، ئتىپتى، اۇىز اشۇ قىين بولدى.

قازىر ەرەكشە ەگىنشىلىكپەن، باعمەشىلىقپەن شۇعىلدانىدى، سىرتقا شعىپ جۇمىس ىستەدى، سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە قاتىناستى... ادامدار ەگىنجايلاردان ئۇندىرىس سەحتارىنا بارىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كىرىسىن ارتتىرىپ عانا قالماستان، كوز ايالارى كەڭەيىپ، كورگەن ـ بىلگەندەرى مولايدى.

تۇرمىستى وزگەرتكەن، بەت ـ بەينەنى وزگەرتكەن قۇاتتى قوزعاۋشى كۇش وڭتۇستىك شينجياڭدى ويناتىپ، وسى بايىرعى توپىراقتان ترشىلىك تىنىسى ەستى.

سىرتقا شعىپ جۇمىستانعاندار كوبەيدى

9 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى تۇستە اقتاۋ اۋدانى بارىن اۇىلىنىڭ شارۋاشىلىق قۇرۇ، جۇمىستانۇ ناقتى جاتتىعۇ بازاسىندا تۇسكى دەمالىس ۋاقىتى جەتسەمەن ورگۇل تۇرسۇن سەحتان شعىپ، ەلەكتروسيكلىنە ئمىنىپ، ۇينە تاماقتانۇعا قايتتى.

ورگۇل بارىن اۇىلى قورعان قىستاعىنداعى ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي شارۋا، قازىر جۇمىستانۇ ناقتى جاتتىعۇ بازاسىندا ئبىر ەلەكترون سەرىكتەستىگىندە جۇمىسكەر، وندا ىستەگەلى ئبىر جىلدان استى.

قوڭىرقاي رەڭدى شاشىن كوتەرىڭكەرەپ بۇپ العان، بولار ـ بولماس گرىمدەنگەن، تازا ـ جيناقى كاسىبى ايەل وبرازىن كورگەنىڭزدە وسدان 3 جىل بۇرىن ۇيدە ەگىنشىلىكپەن شۇعىلدانىپ وتىرعانىنا سەنبەيسىز.

"بۇرىن ايەل زاتى ۇيدە وتىرۇ ئتيىس دەپ قارايتىنمىن، اۋلا سىپىرىپ، اس پىسىرىپ، بالا قاراپ، قوي باعىپ، ئبىر مۇ 3 فىن جەردەن شقپاي، وتباسى، وشاق قاسىنان ۇزاماۋشى ەدىم. باعىمىزعا جاراي، قىستاق تۇرعىندار كوميتەتى مەن سەرىكتەستىك باسشىلارى ۇيگە كەلىپ، سناپ كور دەپ يدەيالىق قىزمەت جۇرگىزدى"، ـ دەپ ئسال قىمىسنا وتىرىپ وتكەن كۇندەردى ەسىنە الدى ورگۇل.

قازىر ورگۇل شەبەر جۇمىسكەرگە اينالدى، كىرىسى تۇراقتى، كۇندەلىكتى شىعمدى شعارىپ تاستاعاندا، جانە 10 مىڭ يۋان اقشاسىن بانكەگە قويىپ قويدى. "بۇرىن 10 يۋاندىق كوكونىس ساتىپ السام دا كۇيەۋىمنەن اقشا سۇراۋشى ەدىم، قازىر تاپقان اقشامەن ۇيگە كىر جۇعىش، تەلەۋيزور ساتىپ الدىم جانە ەنەمە، اكە ـ شەشەمە ۇساق ـ تۇيەككە جۇمسايتىن اقشا بەرەمىن، بالامنىڭ كۇرس اقىسىن تاپسىرىدىم..."، ـ دەدى ورگۇل ماقتانا.

اۋىل ـ قىستاقتان قالاعا بارىپ، دىقاننان جۇمىسشىعا اينالعان، تام ۇيدەن اۇدان قالاشعىنداعى ۇيلەرگە بارىپ كىرگەن ورگۇل سياقتى جاندارداڭ جۇمىستانۇ حيكايالارى وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق ـ وبلىسىنىڭ تۇس ـ تۇسىنان كەزىگەدى. جاڭا كوزقاراس پەن بەينە قالىپتاسۋدا، ئار ۇلت بۇقاراسى جۇمىستانۇدىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۇداعى ەڭ ئونىمدى ئادىس ەكەندىگىن تانىپ جەتتى.

تاڭەرتەڭ ساعات 6دا عۇلام مۇدانلي جەڭىل اۋتوكولىگىن توقتاتىپ، كەلىپ اۇدانى پۇرچي اۇىلى تۇمارىق قىستاعىنداعى شيڭشياڭ نان سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە ئدال ۇاعىندا كەلە قالدى. قامىر يلەپ، جازىپ، جۇقالاپ جاساعان نانىدى قولىنا الىپ ەكى اينالدىرىپ جىبەرىپ، "شارت" ەتكىزىپ، تونارعا جاۋىپ، لەزدە پىسىرىپ الىپ شقتى.

عۇلامنىڭ 10 جىلدىق نان جابۋ تاجريبەسى بار، ول اۋتونومياليا رايوندىق بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرا ـــ كەلپىن ۇيعۇر چىپتىن (جۇقا نان) پىسىرۇ ونەرىن جالعاستىرۇشى.

عۇلام تىلشىگە بۇرىن وزدەرىنىڭ پىسىرعان نانداردىن بازارعا اپارىپ ساتاتىندىقتان، كىرىستەرىنىڭ ورنىقتى بولماعاندىعىن، ئبىر كۇندە پىسىرعان نانداردىن كوبىنەسە 3 ـــ 4 كۇندە ارەڭ ساتىپ بولاتىندىقتاردىن ايتتى. 2018 ـ جىلى 5 ـ ايدا شيڭشياڭ نان سەلبەستىك كووپەراتيۋى قۇرىلعاندا عۇلام وعان مۇشە بولۇعا تىزىمدەلدى، سول جىلى ونىڭ وتباسىنىڭ جان باسىندىق كىرىسى 10 مىڭ يۋاننان استى، اۋتوكولىك ساتىپ الدى، جاڭا ئۇي سالدى.

"قازىر ئبىز ئبىلىم مەن شەبەرلىكتىڭ تۇرمىستى وزگەرتەتىندىگىن تۇسىندىك. مەن اۇدان قالاشعىنداعى عيماراتتان ئۇي ساتىپ الىپ، بالالارىمنىڭ ئتىپتى جاقسى تاربيە الۋىنا مۇمكىندىك جاساماقپىن"، ـ دەدى عۇلام.

ەسىك الدىنان اشىلعان قىستاق زاۋودتارىندا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحتارىندا جۇمىستاندى، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار، جالپىلىق مەنشىككە جاتپايتىن كاسىپورىندار، الەۋمەتتىك يگىلىك سياتتى جۇمىس ورىندارى سياقتى تۇرلىشە قىزمەت ورىندارىندا جۇمىستاندى... وڭتۇستىك شينجياڭ وڭىرىندەگى 22 اۋىر كەدەي اۋدان مەن بيۋتۋاندا ئى 4 اۋىر كەدەي تۇان الاڭى جۇمىستاندىرۇ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدىڭ 3 جىلدىق جوسپارىن اتقارىپ، 2018 ـ جىلدان 2020 ـ جىلى 6 ـ ايعا دەيىن ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرعان كەدەي وتباسىلارىنان جيىنى 221 مىڭ ەڭبەككۇشتىڭ باسقا كاسىپكە ويىسىپ جۇمىستانۇىنا كومەكتەستى.

بۇگىنگى وڭتۇستىك شينجياڭدا ئتىپتى دە كوپ كەدەي وتباسىلارىنىڭ ەڭبەككۇشتەرى ۇيدەن شعىپ، زاۋودتارعا كىرىپ، سىرتقا شعىپ جۇمىستانۇدى قالاماۋدان، ىرىقتىلىقپەن سىرتقا شعىپ جۇمىس ىستەۋگە ويىسىپ، كىرىس دەڭگەيلەرى ۇزدىكسىز جوعارىلاپ، تۇرمىس ساپاسى بارعان سايىن جاقسارىپ، تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى كۇشەيدى.

كىرىستى ارتتىرۇ ارناسى كەڭەيدى

9 ـ اي، حوتان اۋدانىنىڭ ئبىر بولىك اتىزىندا جاڭعاق اعاشى جاپ ـ جاسىل بولىپ ئوسپ تۇر، اۋا تاپ ـ تازا. بۇزاق اۋىلى تەرەكارىق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ابدۇحالەل ابدوللا وتباسىنىڭ قويان قوراسىندا سۇيكىمدى قويانىدار جايىراقات ازىقتانۇدا.

بۇزاق اۋىلى حوتان اۋدانىنداعى جاڭعاق الابى شوعىرلانعان اۋىل ـ قالاشق، ۇزاق ۋاقىت بويى ابدۇحالەل بىرنەشە مۇ جەرگە جاڭعاق وسىرۇمەن تۇرمىس كەشىرىپ كەلگەن بولاتىن.

"ول كەزدە تۇرمىس قيىنشىلىقتا ەدى، ەلدىڭ ئبارى ئىلدالداپ كۇن وتكىزۇدى ويلايتىن. اقشا تابۋ امالى جوق بولعانىنىڭ ۇستىنە، تىم قۇاتتى قوزعاۋشى كۇش تە جوق بولاتىن"، ـ دەدى ابدۇحالەل.

2019 ـ جىلى بۇزاق اۋىلى قويان باعمەشىلىعى نىسانىن وريىستەتتى، قازىرگى جاعدايىن وزگەرتۋدى ويلاعان ابدۇحالەل، الدىمەن سناق ەتۋشى بولۇدى ىرىقتىلىقپەن تالاپ ەتىپ، 100 قويان باقتى، سول جىلى ونىڭ تازا كىرىسى 12 مىڭ يۋانعا جەتتى.

قويانىدى 2 جىل باققاننان كەيىن، ابدۇحالەلدىڭ قالتاسى قامىيپ قانا قالماستان، وي ئورىسى دە كەڭەيە ئتۇستى.

قويان باعمەشىلىعى اتىرەتىن قۇرىپ، قىستاق تۇرعىندارىنا باعمەشىلىق تەحنيكاسىن ۇيرەتىپ، 56 قىستاق تۇرعىنىڭ اقشۇ ايماعىنا بارىپ ماقتا تەرۋىنە جەبەۋشى بولدى... "ىستەسەك بولعانى، كىرىس بارلىق جەردەن تابىلادى. كەلەسىدە مەن بازاردان ساۋدا ورنىن جالعا الىپ، سۇىق سۇسىن دۇكەنىن اشىپاقشىمىن". مۇنان كەيىنگى تۇرمىسى جوننىدە ابدۇحالەلدىڭ ارىنى مىعىم بولىپ قانا قالماستان، ويى مەن جوسپارى دا تىڭعىلىقتى بولا ئتۇستى.

توقماشىلىق، كيىم ـ كەشەك، ەلەكترونىدى تۇتىنۇ بۇيىمدارى، ايىاق كيىم، باس كيىم تىگۇ، ساندىق، سومكە جاساۋ سياقتى ەڭبەككۇش شوعىرلى كاسىپ سالالارى، سوندايـ ـ اق ەلەكترونىدى ساۋدا، مادەنيەت جاسامپازدىعى، تۇتاس الاپتىق سايالىقتار، سالاماتتىق، قارتتاردى كۇتىمدەۋ سياقتى وسى زامانعى قىزمەت وتەۋ كاسىپتەرى ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ كىرىس ارتتىرۇ ارناسىن بارعان سايىن كەڭەيتتى.

ابدۇراسول ئماتنيازدىڭ ۇينە بارسالىڭىز، حايۋاناتتار باقشاسىنا كىرگەندەي بولاسىز. "تۇيە قۇس، تاۋىس، سىىر، قوي، تاۋىق، قاز باعۇدان سىرت، مەن تاعى قۇرىلىس جۇمىسشىسىمىن، قىستاقتاعى 10 كەدەيدى باستاپ، جۇمىستى كوتەرىپ الىپ ىستەپ، ئار جىلى ئبىرتالاي اقشا تابامىز"، ـ دەدى 9 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى ابدۇراسول قۇانىشىن جاسىرا المادى.

ابدۇراسول حوتان اۋدانى لاڭىرۇ اۋدانى چىعانلىق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى، ۇيىندە سالماقتى ناۋقاسقا شالدىققان بالاسى بار. تام جيۇ، تام اقتاۋدان تارتىپ، ۇيىندەگىلەردى ەرتىپ اقسۇعا بارىپ شلان اتىزىن باپتاپ بەرۋگە، ماقتا تەرۋگە دەيىن ابدۇراسول بارلىعىن جانىن سالا ىستەپ، اقىرىندا ئبىراز اقشا تاۋىپ جاڭا ئۇي سالىپ الدى. تۇرمىسى ورنىققاننان كەيىن، ول ئبىر جاعىنان، ەگىن ەگىپ، باعمەشىلىقتى دامىتىپ، ەندى ئبىر جاعىنان، بالاسىنا قارادى.

2019 ـ جىلى ابدۇراسول حوتان اۋدانى لاڭىرۇ اۋدانى چىعانلىق قولونەرشىلىك شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۋىن قۇردى. "قازىر كووپەراتيۋ قابىلدايتىن جۇمىس بارعان سايىن مولايدى"، ـ دەدى ابدۇراسول.

5 قويى 40 قويعا مولايدى، بىىل ساتىپ العان 250 شوجەسى دە كۇن سايىن ئوسپ كەلەدى؛ 4000 يۋانعا ساتىپ العان 7 تاۋىسىنىڭ اربىرەۋىن ەندى ئبىراز ۋاقىتتان كەيىن 3000 يۋاننان ساتادى؛ 3 تۇيە قۇستىڭ ەكەۋى اپتاسىنا 2 جۇمىرتقا تابادى؛ تاعى 5 سىىرى، 35 ۇيرەگى، 150 قازى، 7000 بۇلدىرىعى بار... قازىر ابدۇراسولدىڭ جۇمىس ىستەۋ تەبىنى بارعان سايىن ۇدەپ كەلەدى.

ئتۇرلى قىزمەتتەردىڭ وڭتۇستىك شينجياڭدا قاتار ىلگەرىلەۋىنە ىلەسە، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ اتويلاۋ كەزەڭىنە ئوتىپ، كىرىستى ارتتىرۇدىڭ ارنالارى دا كەڭەيە ئتۇستى. ئار ۇلت بۇقاراسى ئبىر نيەتپەن، تەڭ ويلاپ، كۇشتى ئبىر ارعا ئتۇسىرىپ، ەڭبەكشىل قوس قولدارىمەن تۇرمىستارىن اناعۇرلىم جاقسارتىپ، اناعۇرلىم باقتىنى، تاماشا مەكەن قۇرۇعا قۇلشىندى.

ىشكى قوزعاۋشى كۇش كۇشەيدى

كۇز باسى، قاعىلىق اۋدانى اقتاش قالاشعىنىڭ قونىس جاڭالاپ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا ورنالاستىرۇ اۋماعىندا قىزىل توبەلى جاڭا ۇيلەر كۇن شۇاعىنا شومىپ تۇر.

مۇنتازداي قوناق بولمەسىندە 75 جاستاعى توحتى مۇسايەپ ساپادا وتىرىپ تىلشىگە قونىس جاڭالاپ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا كوشىرىلگەننەن كەيىنگى قۇانىشتارىن اڭگىمەلەۋدە.

"اۋلامزدا پامىدور، قىزىل بۇرىش، باكلاجان ئوسىپ تۇر، ۇيدە تەلەۋيزور، ساپا، شاي ۇستەلى بار، ئبزدىڭ ورنالاسىتىرۇ اۋماعىندا كۇنگە قىزدىرىپ بەكەر وتىراتىن ادام ازايدى، كوپشىلىك قالالىقتار سياقتى ۋاعىندا قىزمەتكە بارىپ ـ كەلىپ، ەڭبەكاقى تابۋمەن قاربالاس"، ـ توحتى "ەڭبەكاقى" دەگەن ئسوزدى ايتقاندا داۋىسىن ايرىقشا كوتەردى.

كەزىندەگى توماعا ـ تۇيىق مەشۋىلىكتەن قازىرگى اشىق ويلى تالپىنىسقا دەيىن وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا جۇرسەڭىز، وزگەرىس تۇىلعانى تەك تۇرمىستىق اۋلا عانا ەمەس، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ رۋحى مەن جىگەرى دە ەكەندىگىن بايقايسىز.

سەنىمدىلىك، قامتىمدىلىق، سىىسىمدىلىق... قازىر ئتىپتى دە كوپ وڭتۇستىك شينجياڭ بۇقاراسىنىڭ بويىنان وسى زامانعى ورىكەنيەت كەلبەتى كورىنەتىن بولدى. شايار اۋدانى شاراق قالاشعى شاراكبازار قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ئبىلقىز سامەردىڭ بويىنان ئتىلشى وزىنە دەگەن نىق سەنىمدى بايقادى.

ئبىلقىز ەلەكترون عىلىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ قىزمەتكەرى، العاش سەرىكتەستىككە كەلگەندە ول ەداۋىر قينالىپ، كۇننىنە ارەڭ دەگەندە 100 ايىنالاسىندا سىم وراۋ مىندەتىن ورىندايتىن.

"قازىر جاتىلىپ الدىم، كۇننىنە مىڭنان استامىن وپ ـ وڭاي ورىندايمىن. قارىز اقشامدى قايتارۇدىڭ سىرتىندا، 15 مىڭ يۋان اقشا امانات قويدىم. ئار كۇنى ساعات 8دە ورنىمنان تۇرىپ، تاڭعى اسمدى ئىشىپ، جۇىنىپ ـ شايىنعاننان كەيىن جاسانىپ الىپ قىزمەتكە بارامىن. قىزىم شەشەمنىڭ قازىرگى كۇيىن ۇناتامىن دەيدى". وسىنى ايتقاندا، ئبىلقىزدىڭ كوزىنەن شاتتىق كۇلكىسى ەستى.

وزىنە سەنۇ ادامدارىنىڭ ئوزىنىڭ داۋىر جاعدايىن تۇراقتاندىرۇىنان كەلەدى. ئبىلقىز سياقتى وڭتۇستىك شينجياڭداعى ئتىپتى دە كوپ ادامدارىنىڭ كوزقاراسىندا بۇرىلىس تۇىلىپ، شەبەرلىك ۇيرەنىپ، قىزمەت تاۋىپ، تۇرمىس جاعدايىن جاقسارتتى، سونىمەن ولاردىڭ تۇلا بويىنان وزىنە دەگەن سەنىم رۋحى شالقىپ تۇراتىن بولدى.

جولى دۇرىس تابىلسا، سۇيەمەلدەۋبەيتىن بۇقارا بولمايدى. جىگەرىن جانۇ، اقىل ـ پاراسات جاعىنان سۇيەمەلدەۋ كەدەي بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋداعى ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن قاۋلاتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ تۇتقاسىن بەرىك ۇستادى.

وڭتۇستىك شينجياڭعا كوز جىبەرسەڭىز، جۇرتتىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايۇدىڭ كۇشتى ارمان ـ تىلەگىن قاۋلاتىپ، بۇرىنعى كەرەناۋلىقپەن كۇن وتكىزۇدەن قازىرگى ىرىقتىلىقپەن ئىس تىندىرۇعا، بۇرىنعى ىرىقسىز كۇتىپ وتىرۇدان قازىرگى ەڭبەكشىلدىكپەن بايۇعا بەت الىپ، "باقىت ـــ كۇرەستەن كەلەدى" دەيتىن ۇستانىمنىڭ بىرتىندەپ كوڭىل تۇكپىرلەرىنە تەرەڭ ۇيالاي باستاعاندىعىن كورەسىز. وسى ماندىك وزگەرىستەردەن وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ كەلەشەگىنىڭ ئتىپتى دە ۇمىتكە تولعاندىعىن اڭعاراسىز.

(باسى 3 ـ بەتتە)

2017 ـ جىلدان بەرى بيۋتۋان «پارتيا قۇرىلىسىن مىقتى يگەرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدى ىلگەرىلەتۋگە قاتىستى اتقارۋ پىكىرىن» بەلگىلەپ، كەدەي تۇان، الاڭدارداڭ باسشىلىق القاسىن تولتىراپ، كۇشەيتىپ، كەدەي ليان ـ دۇيلەردىڭ ئىرىنشى شۇجيلەرىن تاڭداۋلىلاردان سارالاپ ساقاداي سايلاپ، كەدەي لياندەرگە (قىستاق) ئىرىنشى شۇجيلەردى تاڭداپ جەبەرۋدى تولىق قامتۇدى جۇزەگە اسىرىپ، نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمىنىڭ ولەشەمدەندىرىلگەن قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، ليان (قىستاق) پارتيا يەچەيكاسىنىڭ قامال الۋدىڭ، توسقاۋىلدى بۇزۇدىڭ اتويشىسىنا اينالۇىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

بىلتىر جىل سوڭىندا بيۋتۋان كەدەي تۇان الاڭدارىنىڭ كەدەيلىك قالپاعىن تۇگەلدەي الىپ تاستاۋدى، كەدەي ليان ـ دۇيلەردى تۇگەلدەي كەدەيلىك تىزىمىنەن شعارۋدى، كەدەي جان سانىن تۇگەلدەي كەدەيلىكتەن ارىلتۇدى جۇزەگە اسىرعان بولاتىن. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى بيۋتۋاندا 161 مىڭ كەدەي جان سانى كەدەيلىكتەن ارىلىپ، 77 كەدەي تۇان الاڭى كەدەيلىك قالپاعىن الىپ تاستادى.

ئبىرسپىرا ۇتىمدى شارالار بيۋتۋاندىعى ئار ۇلت كادر ـ بۇقارانىڭ ئبىر نيەتپەن ىنتىماقتاسۋعا، قول ۇستاسا بىرگە ىلگەرىلەيتىن اسقاق رۋحقا ۇيىستىرىدى، ولاردىڭ بۇكىل ەل حالقىمەن بىرگە، كوكىرەك كەرە جاپىراي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە قادام تاستاۋعا بەكىمدەرى، سەنىمدەرى كامىل.

رەفورما جاساۋدىڭ، دامۇدىڭ جاڭا كارتىناسىن سالدى

تاياۋدا اشىلعان بيۋتۋان 7 ـ كەزەكتى پارتكومىنىڭ جەتىنشى رەتكى جالپى ماجلىسىنەن مىناداي شات حابار كەلدى: ىندەت سياقتى ئتىيمسىز فاكتورلاردىڭ ىقپالىن جەڭگەن بيۋتۋان ەكونومىكاسى ۇزدىكسىز جاقسى بەتالىسقا قاراي بەت الدى. بىىل الدىڭعى جارتى جىلدا بيۋتۋاننىڭ ئوندىرىس جالپى ئونىم قۇنى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 3.8% ارتتى، 1 ـ ايدان 8 ـ ايعا دەيىن تۇراقتى مۇلىككە قوسىلعان قارجى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 26.8% ارتتى، كولەمدەنگەن ونەركاسىپتىڭ ارتقان قۇنى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 6.7% ارتتى. بۇگىنگى كۇندە بيۋتۋاننىڭ ەكونومىكالىق كولەمى ۇزدىكسىز كەڭەيىپ، دامۇ ئتاسىلى ۇزدىكسىز ساپالىلاندى.

بيۋتۋاندىقتار شينجياڭنىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىن وسىزاماندانداندىرۇدى ئتىپتى دە بىيك بەلەسكە كوتەرۇ ئۇشىن قۇلشىنۇدا.

تۇقىم ئسىڭىرۇ مەزگىلىندە بيۋتۋان 8 ـ شى 149 ـ تۇاننىڭ سالالى اتىزىندا بيۋتۋان ئوزى زەرتتەپ جاساعان 146 دانا اۋتوماتتى جۇرگىزىلەتىن تۇقىم ئسىڭىرۇ ماشيناسى بەيدۇۋ باعدار سىلتەپ، ورىن بەلگىلەۋ ينفورماتسياسىن قابىلداۋ ارقىلى تۇقىم ئسىڭىردى. جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەر ماشينالاردى ەركىن جۇرگىزىپ، سۇلياۋ جارىعاق جابۋ، تۇتىكشە جاتقىزۇ، تۇقىم ئسىڭىرۇ جۇمىستارىن ئبىر ـ اق جولدا تىندىردى، 1000 مەترلىك تۇقىم ئسىڭىرۇ قاتارداڭ تۇزۇلگەنىن شعاتىن پارىق 3 سانتيمەتردەن اسپادى.

بيۋتۋان 1 ـ شى الار قالاسىنىڭ ماقتا اتىزىندا بيۋتۋاندىعى ئبىر اۋىل شارۋاشىلىق عىلىم ـ تەحنيكا سەرىكتەستىگىندەگى "90 ـ جىلدارداڭ كەيىن تۇىلعان" جاس جىگىت چىن پىڭيۇي سەرىكتەرىمەن بىرگە ۇشقىنسىز ۇشاقپەن وسىمدىك باپتاۋدا...

جاڭاشا اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكاسى بيۋتۋاننىڭ وسىزاماندانعان اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ دامۇ بەتالىسىنا جەتەكشىلىك ەتتى. بيۋتۋان باستاماشىلدىقپەن وسىزاماندانعان، ماشينالاسقان، كولەمدەندىرىلگەن ەگىنشىلىكتەن پايدالانىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ئوندىرىس ئتاسىلىن جاڭالاۋدى ىلگەرىلەتتى.

سونىمەن بىرگە، بيۋتۋاننىڭ ايبىندى رەفورما كارتىناسى كەڭگە جايىلدى.

ورتالىقتىڭ ورنالاستىرۇى بويىنشا، بيۋتۋان رەفورمانى تەرەڭدەتۋدى ىلگەرىلەتىپ، بيۋتۋان ئتۇزىلىسىنىڭ ەرەكشە باسىمدىعى مەن دامۇ قوزعاۋشى كۇشىن تولىق ايگىلەدى.

نەگىزگى ساتىدا تۇان الاڭنىڭ جالپىلىق، جۇيەلىلەنگەن رەفورماسى نەگىزىنەن ورىندالىپ، جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەردىڭ جەردى كوتەرەمەگە الۋىنا قاراتا ۇقىعان ايقىنداپ تىزىمدەپ، كۇالىك بەرىلىپ، تيجارات جۇرگىزۇ وزىندىك ۇقىعان جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەرگە قايتارىپ بەردى، جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەردىڭ ئوندىرىس، تيجارات جۇرگىزۇ بەلسەندىلىگىن قوزعاپ، اۋىل شارۋاشىلىق وندىرگىش كۇشى مەيلىنشە ازات بولدى.

مەملەكەت يەلىگىندەگى مال ـ مۇلىك، مەملەكەت يەلىگىندەگى كاسىپورىندارداڭ رەفورماسى ورنىقتى قادامەمەن ىلگەرىلەپ، قازىنالىق باسقارۋ ئتۇزىلىس رەفورماسى كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى.

بۇگىنگى بيۋتۋانعا زەر سالساڭىز، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ، شەكارانى كۇزەتۋ جالپىلىق قۇاتى كورنەكتى جوعارىلاپ، ەكونومىكاسى، قوعامى تىنىعاي اقاۋسىز دامىپ، جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەردىڭ، بۇقارانىڭ ئوندىرىس، تۇرمىس شارت ـ جاعدايىندا كورنەكتى جاقسارۋ بولىپ، ئتۇرلى ىستەردە شەكسىز قوزعاۋشى كۇش ايگىلەندى.

ـــ بيۋتۋان جىبەك جولى ەكونومىكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلىسىنا بەلسەنە ات سالىسىپ، قارجى قوسۋ، ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۇ، شينجياڭعا باعىتتامالى كومەكتەسۋ قىزمەتىن كۇش سالا ويداعىداي يگەرىپ، حالىقتىق شارۋاشىلىقتى زور كۇشپەن دامىتىپ، ساياحات كاسىبىن دامىتۇدى جەدەلدەتىپ، قالا ـ قالاشقتاندىرۇ قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، جاڭاشا ونەركاسىپتەندىرۇدى جەتەكشى ەتكەن كاسىپ سالاسىن دامىتۇ جۇيەسىن ورناتۇعا كۇش سالدى.

ـــ بيۋتۋان جاڭا دامۇ ۇستانىمىن دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋ قىزمەت نەگىزگى ارناسىنان جازباي، ئۇش ئرى قامال الۋ شايقاسىن كۇش سالا ويداعىداي جۇرگىزىپ، جوعارى ساپالى دامۇدى ىلگەرىلەتىپ، ەكونومىكاسى دامىعان، ەكولوگياسى كوركەم، حالقى باقىتتى تاماشا جاعدايدى قالىپتاستىردى.

2019 ـ جىلى بيۋتۋان ئوندىرىس جالپى ئونىم قۇنىن 274 ميلليارد 700 ميلليون يۋانعا جەتكىزۇدى جۇزەگە اسىرىپ، 2014 ـ جىلمەن سالىستىرعاندا، ارتتۇى 100 ميلليارد يۋاننان استى. 2019 ـ جىلدىڭ ايا ىعىندا حۇياڭحى قالاسى رەسمي ماڭدايىشىلىق اسىپ، قۇرىلىپ، بيۋتۋاننىڭ باسقارۋىنداعى اۋتونومياليا رايونعا توتە قاراستى اۋدان دارەجەلى قالا 10عا جەتتى...

جاڭا تاريحي باستامادا تۇرىپ، باس شۇجي شي جينپيڭ نۇسقاعان باعىتتى بويلاعان بيۋتۋاندىعى كادرلار مەن بۇقارا بيۋتۋان رۋحىن، ساقا اسكەرلەر رۋحىن جانە تورىعى رۋحىن زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاي، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاپ، قىزمەت مىندەتى مەن بورىشىن اناعۇرلىم ويداعىداي اتقارىپ، شينجياڭ قىزمەتى باس نىسانىنا اناعۇرلىم ويداعىداي قىزمەت ەتىپ، جاڭا داۋىردەگى بيۋتۋان ىستەرىنىڭ داۋىندا جاڭا جاعداي اشۋعا كۇش سالدى.